

Wytyczne EAZA dotyczące definicji bezpośredniego wkładu w ochronę przyrody

Zatwierdzony przez Radę EAZA
30 kwietnia 2015 r

Dla większej jasności i pełnej przejrzystości przy używaniu terminu „wkład EAZA w ochronę przyrody”, należy sprecyzować, co rozumiemy pod tym pojęciem. Umożliwi to wszystkim członkom EAZA, spójnej oceny wkładu w ochronę przyrody.

Termin „wkład EAZA w ochronę” wymaga jasnego zdefiniowania dwóch głównych pojęć: „ochrona” i „wkład”.

Użyteczna definicja ochrony

„Długofalowe zabezpieczenie populacji gatunków w naturalnych ekosystemach i siedliskach tam, gdzie to możliwe”. Strategia Ochrony Ogrodów Zoologicznych i Akwariów (World Zoo and Aquarium Conservation Strategy, WZACS 2005).

Użyteczna definicja wkładu

Przeznaczenie czasu, personelu, pieniędzy, wiedzy lub materiałów w celu zainwestowania w konkretną sprawę.

Udostępnianie zasobów stronie trzeciej w celu zainwestowania w konkretną sprawę.

Definicja wkładu EAZA na rzecz ochrony

Wkład EAZA w działalność na rzecz ochrony przyrody może polegać na przekazaniu czasu, wiedzy fachowej, pieniędzy, materiałów i/lub wsparcia rzeczowego od instytucji członkowskiej EAZA, której celem jest długoterminowe zabezpieczenie populacji gatunków w naturalnych ekosystemach i siedliskach.

Słowniczek terminów:

„Gatunek” w niniejszym dokumencie odnosi się do określonej jednostki taksonomicznej obejmującej gatunki, podgatunki lub inne istotne ewolucyjnie jednostki (jakąkolwiek populację organizmów uważaną za odrębną dla celów ochrony).

„Zagrożony” w niniejszym dokumencie odnosi się do gatunków zagrożonych lokalnie, regionalnie lub globalnie, które zostały zdefiniowane jako takie przez uznane władze – krajowe, lokalne, IUCN lub Birdlife International.

Sposoby wkładu w ochronę przyrody

Uważa się, że działania ochronne instytucji członkowskich EAZA bezpośrednio przyczyniają się do długoterminowego przetrwania gatunków w naturalnych ekosystemach i siedliskach w następujących przypadkach:

1. Siedliska

- a. Koszty bezpośrednie¹ prac terenowych mających na celu utrzymanie, odtworzenie lub utworzenie siedlisk z zamiarem uzyskania lub utrzymania korzyści ochronnych dla zagrożonych gatunków i/lub siedlisk; w tym: badania naukowe, programy społeczne, zarządzanie parkami i zabezpieczenie dodatkowej przestrzeni parkowej.

2. Gatunki i populacje

- a. bezpośrednie koszty zarządzania gatunkami lub populacjami, takie jak translokacje ochronne zwierząt, obserwacje, badania, ochrona itp.;
- b. bezpośrednie koszty rehabilitacji zagrożonych gatunków, które mają zostać ponownie wprowadzone do środowiska naturalnego;
- c. bezpośrednie koszty akcji ratowania dzikich zwierząt zagrożonych gatunków, które są ponownie wprowadzane do środowiska naturalnego lub które pozostają w kolekcji i spełniają kryteria określone w pozycji d) poniżej;
- d. bezpośrednie koszty wyżywienia, utrzymania, opieki weterynaryjnej, transportu i hodowli gatunków znajdujących się w zbiorach instytucji EAZA (na miejscu lub poza nim/na ekspozycji lub poza nią), które:
  - i. wymarły na wolności.
  - ii. i/lub w przypadku których zarządzanie *ex situ* przynosi korzyści w zakresie ochrony gatunku lub siedliska poprzez:
    - a. - zajmowanie się przyczynami głównych zagrożeń,
    - b. - kompensowanie skutków zagrożeń pierwotnych i losowych
    - c. - przesunięcie w czasie
    - d. - przywracanie dzikich populacji *

przy czym projekt jest zgodny z Wytycznymi IUCN dotyczącymi reintrodukcji i innych relokacji służących ochronie oraz Wytycznymi IUCN w sprawie wykorzystania zarządzania *ex situ* do ochrony gatunków (obecnie w trakcie przeglądu, a niniejsza polityka uznaje istniejące wytyczne do czasu ich zastąpienia), w których działania *ex situ* są częścią działań ochronnych zalecanych lokalnie lub globalnie (przez uznane władze, np. IUCN, Birdlife, rządy krajowe lub regionalne itp.);
- e. zarządzanie *ex situ* obejmuje bezpośrednie koszty związane z bankiem komórek, które są częścią zalecanych strategii ochrony, jak opisano w punkcie d) powyżej;
- f. koszty bezpośrednie związane z intensywnym zarządzaniem populacjami;

---

* Definicje i wyjaśnienia znajdują się w Wytycznych IUCN dotyczących stosowania zarządzania *ex situ* dla ochrony gatunków oraz Wytycznych IUCN dotyczących reintrodukcji i innych przemieszczeń służących ochronie.

- i. koszty bezpośrednie związane z koordynacją programu zarządzania populacjami ex situ dla gatunków ujętych w pozycji d);
  - ii. koszty bezpośrednie związane z koordynacją programu zarządzania metapopulacjami gatunków ujętych w pozycji d).
- g. opieka weterynaryjna
  - i. bezpośrednie koszty opieki weterynaryjnej w zakresie chorób zwierząt dzikich oraz problemów zdrowotnych zwierząt znajdujących się w zbiorach instytucji, o których mowa w definicji w punkcie 2d powyżej;
  - ii. bezpośrednie koszty opieki weterynaryjnej związanej z chorobami zwierząt dzikich i problemami zdrowotnymi zwierząt, których nie ma w zbiorach instytucji, jeśli ma to bezpośredni wpływ na ochronę gatunków w środowisku naturalnym.

3. Badania

- a. bezpośrednie koszty badań, które odbywają się poza instytucją i mają w szczególności przyczynić się do ochrony gatunków lub ekosystemów in situ;
- b. bezpośrednie koszty badań, które odbywają się wewnątrz instytucji i mają w szczególności przyczynić się do ochrony gatunków lub ekosystemów in situ;
- c. badania nad hodowlą i dobrostanem zwierząt znajdujących się w zbiorach instytucji, które mieszczą się w definicji w punkcie 2d powyżej.

4. Edukacja w zakresie ochrony przyrody i budowanie potencjału

- a. Koszty bezpośrednie mające na celu zaangażowanie ludzi (np. ogółu społeczeństwa, społeczność lokalną i szkoły) w szczególności mającej na celu podniesienie świadomości na temat kwestii związanych z ochroną przyrody i pomoc w zmianie postaw i zachowań na z korzystne dla ochrony przyrody. W tym produkcję materiałów edukacyjnych przez instytucję do użytku własnego lub poza instytucją.
- b. Bezpośrednie koszty programów edukacyjnych w zakresie ochrony, które odbywają się poza instytucją i są skierowane do odbiorców, których działalność lub obecność ma bezpośredni wpływ na dany gatunek lub siedlisko. Obejmuje to również bezpośrednie koszty programów w ogrodach zoologicznych/akwariach, mających na celu utrzymanie, odtworzenie lub utworzenie siedlisk o szczególnym statusie ochronnym dla lokalnych gatunków lub siedlisk. W idealnej sytuacji programy powinny wykazywać, że poprawiły liczebność lub przeżywalność dzikich zwierząt.
- c. Bezpośrednie koszty szkoleń terenowych pracowników ochrony przyrody lub wolontariuszy niezatrudnionych przez instytucję. Może to obejmować zapewnianie stypendiów lub sponsorowanie udziału w warsztatach oraz konferencjach, a także finansowe wspieranie lokalnych mieszkańców w celu zaangażowania ich w działania ochronne i badania.
- d. Koszty bezpośrednie mające na celu umożliwienie współpracownikom (wewnętrznym oraz zewnętrznym, personelowi instytucji i innym osobom) osiągnięcia wymaganego poziomu wiedzy i umiejętności do kierowania działaniami prowadzącymi do

korzystnych efektów w zakresie ochrony zagrożonych gatunków lub siedlisk (np. pomoc przy konfiskacie celnej, transporcie lub udostępnianiu technik hodowli czy techniki ochrony *in situ*).

5. Rzecznictwo

Koszty bezpośrednio związane z procesem, który prowadzi do zmian legislacyjnych korzystnych dla ochrony przyrody i/lub rozwoju inicjatyw. Obejmuje to zwalczanie handlu dziką fauną i florą, porady prawne i lobbing na rzecz generowania wsparcia dla ochrony przyrody innego niż bezpośrednio wsparcie dla instytucji.

6. Pozyskiwanie funduszy/dotacje bezpośrednie

- a. Dotacje pieniężne przekazywane innym organizacjom zajmującym się ochroną przyrody² lub osobom wspierającym prace *in situ* spełniające powyższe definicje³
- b. Wartość wszelkich towarów, sprzętu lub materiałów (w tym materiałów edukacyjnych) przekazywanych na rzecz projektów ochrony przyrody, jak określono powyżej.
- c. Rzeczowe wsparcie personelu, gdy pracownik instytucji wykonuje pracę, którą normalnie wykonywałby pracownik innej organizacji ochrony przyrody. Koszty bezpośrednie, nie administracyjne, które mogą obejmować koszty wynagrodzenia i świadczeń osoby (osób) zarządzającej (zarządzających) dotacjami na ochronę środowiska, odzwierciedlające procent czasu spędzonego na tej czynności.

Uwagi

1. Koszty bezpośrednie w niniejszym dokumencie mogą obejmować:

- wynagrodzenie i świadczenia pracowników, którzy uczestniczą w pracach ochroniarskich, jak zdefiniowano powyżej, odzwierciedlające procent czasu spędzonego na tych czynnościach;
- bezpośrednie dotacje finansowe z określeniem lub nie konkretnego celu, stypendia, otrzymane granty;
- materiały i wyposażenie;
- koszty rzeczowe: czas personelu, powierzchnia biurowa lub wyposażenie, udostępnienie materiałów będących już w posiadaniu instytucji, wiedza;
- czas i koszty podróży poświęcone na spotkania dotyczące ochrony przyrody;
- składki członkowskie, jeśli dotyczą organizacji ochrony przyrody (100%).

2. Wsparcie ośrodków ochrony można zaliczyć do wydatków na ochronę *in situ*, jeżeli ośrodek:

- znajduje się w kraju działania Instytucji;
- prowadzi aktywny program edukacji na rzecz ochrony przyrody;
- współpracuje z organami ścigania, aby pomóc władzom w konfiskatach; i/lub
- uczestniczy w działaniach ochronnych *in situ*, jak zdefiniowano powyżej (obejmujące reintrodukcje, badania, zabezpieczanie populacji itp.)

3. W tym środki pochodzące od podmiotów zewnętrznych, ale z wyłączeniem środków pochodzących z innych instytucji EAZA.

Komitet ds. Ochrony EAZA dostrzega potrzebę włączenia działań związanych ze zrównoważonym rozwojem do niniejszych wytycznych.

Wykluczone składki:

- działania mające na celu redukcję śladu ekologicznego i zrównoważonego funkcjonowania instytucji EAZA
- restauracje i sklepy
- sprzedaż biletów
- bezpieczeństwo w ogrodach zoologicznych
- sprzątanie
- IT z wyjątkiem czynności objętych powyższą definicją
- usługi socjalne
- utrzymanie ogrodu zoologicznego
- infrastrukturę rekreacyjną (rozrywkową)
- marketing niezwiązany bezpośrednio ze wspieraniem działań ochronnych wymienionych powyżej
- ogrodnictwo,
- ogólnie czas prac administracyjnych
- hodowla i ekspozycja gatunków nieobjętych powyższą definicją
- badania niezwiązane bezpośrednio z programami ochrony
- ogólne porady prawne (patrz wyjątki powyżej)
- PR

Transalted by Izabela Krause, Gdańsk Zoo, February 2023